

VERBÁLNÍ ČÁST PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY DO PRIMY GJK – 1. termín: 18. 4. 2023

Pozorně si přečti následující texty a vyřeš úkoly 1 – 10.

Správná / nejuvstíznější je vždy jen jedna odpověď. Celkem můžeš získat 10 bodů, za každý úkol jeden.

TEXT 1

Tomáš viděl věci, které nikdo jiný neviděl. Nevěděl, čím to je, ale bylo to tak odjakživa. Vzpomínal, jak se jednoho dne probudil nějakým zvukem. Přicházel zvenku. Jako by po ulici procházelo tisíc lidí a mumlalo. Jenže to vůbec nebylo možné, vždyť bylo teprve šest hodin ráno. Oblékl se, došel k oknu a podíval se ven. Nejdřív nic neviděl, protože oči ještě spaly, ale uši již byly vzhůru. Zvuk se teď nepodobal lidskému zvuku. Nepodobal se ničemu. Podíval se dolů a viděl, že dlažební kostky na vozovce změnilly barvu a dlaždice taky. Byly takové nazelenalé. Když se mu oči úplně probudily, všiml si, že se všechno pohybuje. Ulice i chodníky byly pokryty něčím zelenavým, co se vlnilo. A najednou se mu rozbřesklo: žáby. Brughelova ulice byla samá žába. Když se podíval k Apollonově třídě, nebraly zástupy žab konce. Skřehotaly. Zvuk připomínal řehtačku popeláře, co každý týden odváží odpadky. Otevřel okno a podíval se přímo dolů. Viděl, že se žáby shromažďují u dveří... „Za chvíli vpadnou do domu i s dveřma,“ pomyslel si. „Maminka mi musí uvěřit,“ říkal si. „Jenže ona mi samozřejmě věřit nebude. A tatínek taky ne.“ Tomáš skočil k posteli, sáhl pod polštář a vytáhl sešit, do kterého psal knihu. Jmenovala se Všehokniha. Vzal pero a psal.

TEXT 2

Svět literatury je svět svébytný, který není totožný se světem skutečným. Zatímco svět skutečný je světem lidí, přírody, věcí, činností atd., je svět literatury „udělán“ ze slov, jejich zvuků a významů. Svět skutečný je protkán složitou sítí souvislostí mezi jeho jednotlivými složkami. Stejně tak spolu navzájem souvisejí prvky, z nichž je utvořen svět literatury, tj. slova, jejich uskupení, ale i části slov. Ve světě literatury, protože je to vlastně svět umělý, **svět „jakoby“**, však můžeme do těchto souvislostí volněji zasahovat, spojovat slova i jejich části nezvykle a překvapivě.

Při tom se uplatňuje lidská schopnost a potřeba si hrát, lidská schopnost obrazotvornosti a fantazie a skrytější lidská potřeba objevovat něco nového, co dosud unikalo pozornosti.

Představa vyvolaná slovy literárního textu se od jevu, který jí odpovídá ve skutečnosti, může vzdálit jen málo, může se vzdálit více a někdy ho třeba úplně převrátit vzhůru nohama. Tato představa však – zejména samozřejmě tehdy, když vyjde z pera skutečně dobrého a vynalézavého autora – nám může pomoci lépe chápat svět skutečný, ten, ve kterém se pohybujeme a ve kterém se chceme a potřebujeme co nejlépe vyznat.

Když se to skutečně daří, přináší nám to i zvláštní uspokojení. **Při četbě totiž míváme nezřídka pocit, že na takovém objevování skutečnosti se podílíme i my sami.** A ani si to nemusíme zkoušet s perem v ruce. I když ... můžeme!

1. Co nejspíše platí o Tomášovi z TEXTU 1?

- a) Má bohaté sny.
- b) Nerozumí si s rodiči.
- c) Má velkou představivost.
- d) Nechodí do školy.

2. TEXT 1 je nejspíše:

- a) dětská kniha, jejíž hlavní postavou je to Tomáš,
- b) pohádka,
- c) odborný přírodovědný text,
- d) zápis z Tomášova deníku.

3. TEXT 2 pojednává o:

- a) lidské tvořivosti,
- b) povaze literárního světa,
- c) kladech a záporech světa literárního a skutečného,
- d) o čtenářství.

4. Autor dal TEXTU 2 podobu:

- a) vysvětlení,
- b) vypravování,
- c) zprávy,
- d) recenze.

5. Jaký je – podle TEXTU 2 – vztah mezi literárním a skutečným světem?

- a) Jsou stejné, proto literatuře rozumíme.
- b) Jsou protikladné.
- c) Jsou jiné, ale souvisejí spolu.
- d) Jeden je podřízen druhému.

6. Jaké synonymum odpovídá spojení ...svět „jakoby“?

- a) srovnávací svět
- b) podobný svět
- c) umělý svět
- d) tvořivý svět

7. Vyber charakteristiku, která odpovídá povaze literárního světa (musí platit všechny).

- a) Je stvořený, fantasy, překvapivý.
- b) Je smyšlený, sci-fi, nezvyklý.
- c) Je vynalézavý, uskutečněný, významový.
- d) Je ze slov, autorský, vyvolávající představu.

8. Věta „Při četbě totiž míváme nezřídka pocit, že na takovém objevování skutečnosti se podílíme i my sami.“ v daném kontextu znamená:

- a) čtenář je spolutvůrcem významu,
- b) knihy mají komplikované příběhy,
- c) příběhy vnímáme jen pocitově,
- d) literární svět překrývá skutečnost.

9. Napiš alespoň 5 příbuzných slov ke slovu SLOVO.**10. Výstižně vysvětli, co v TEXTU 1 znamená: oči ještě spaly, ale uši již byly vzhůru.**

